

Byla C-946/19**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2019 m. gruodžio 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Jungtinė Karalystė)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 19 d.

Apeliantė:

MG

Atsakovas:

HH

<...>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMUI**TEIKIAMAS PRAŠYMAS PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ**

<...>

NUTARIAMA:

1. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:
 1. Ar pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 (toliau – **naujos redakcijos reglamentas „Briuselis I“**) 4 straipsnio 1 dalį valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui suteikiama tiesiogiai vykdytina teisė?
 2. Jeigu taip:
 - a) ar tuo atveju, kai tokia teisė pažeidžiama iškeliant bylą tokiam asmeniui trečiojoje valstybėje, valstybė narė įpareigojama

suteikti teisių gynimo priemonę (**(Pirmoji prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalis) orig. p. 2)**, įskaitant draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme nustatymą?

- b) Ar kuris nors toks įpareigojimas taip pat taikomas byloje, kurioje ieškinio pagrindas, kuriuo galima remtis trečiosios valstybės teismuose, negali būti laikomas priimtinu pagal valstybės narės teismuose taikomą teisę?
2. Prie šios nutarties pridėtame priede pateikiama papildoma informacija, kurios reikalaujama pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnį („Prašymo priimti prejudicinį sprendimą turinys“).

<...>

((Antroji prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalis) orig. p. 1)

2019 M. GRUODŽIO 19 D. NUTARTIES PRIEDAS

A. (Informacija apie šalių atstovus) <...>

1. <...>

B. FAKTINĖS APLINKYBĖS

2. MG gimė Jungtinėse Amerikos Valstijose. ES piliete ji tapo 2017 m. vasario mėn. gavusi Maltos pilietybę. Ji taip pat turi Sent Kitso ir Nevio pilietybę. MG nuolatinė gyvenamoji vieta yra Jungtinėje Karalystėje (kaip tai suprantama pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį¹).
3. HH gimė Naujojoje Zelandijoje, jis turi šios šalies pilietybę. Jis taip pat turi ES pilietybę, kurią įgijo 2017 m. vasario mėn. gavęs Maltos pilietybę. Keletą metų iki 2019 m. pradžios HH nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Jungtinėje Karalystėje (kaip tai suprantama pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį), tačiau dabar jis gyvena Naujojoje Zelandijoje.
4. Nuo 2013 m. iki 2019 m. sausio mėn. MG ir HH palaikė asmeninius santykius. Jie nebuvo susituokę, tačiau gyveno kartu. Gyvendamos kartu, šalys nuolat keliavo, daugiau laiko praleisdavo užsienyje nei Jungtinėje Karalystėje, o Londone (gyveno MG namuose) praleisdavo daugiau laiko nei bet kurioje kitoje vietoje. Šalys (**orig. p. 2**) kurį laiką gyveno Naujojoje Zelandijoje, kurioje atostogavo ir

¹ 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija); OL L 351, 2012, p. 1.

lankė HH šeimą, be to, šioje šalyje jos įsigijo ūkį. Santykiai buvo nutraukti MG iniciatyva.

5. Draugystės laikotarpiu šalys už MG pinigus įsigijo įvairaus kilnojamojo ir nekilnojamojo turto visame pasaulyje. Šis turtas įsigytas MG, MG ir HH arba tik HH vardu, arba HH kontroliuojamų įmonių vardu. Tai yra šis turtas: i) vila Italijoje; ii) ūkis ir ūkininkavimo verslas Naujojoje Zelandijoje (priklauso Naujosios Zelandijos įmonei, kurios akcijos priklauso abiem šalims); iii) Šveicarijoje esantys sportiniai automobiliai; iv) įmokos už įsigytus sportinius automobilius ir v) į Jungtinėse Amerikos Valstijose esančias Amerikos bendroves investuoti pinigai.
6. MG teigia, kad, draugaudama su HH, patyrė fizinį ir emocinį išnaudojimą. HH tai neigia. MG nurodo užrašydavusi įsigytą turtą HH vardu arba perduodavo tą turtą jam valdyti, tik todėl, kad jis neteisėtai vertė ją taip elgtis. HH tai neigia. Pasak HH, MG norėjo, kad jis įgytų turtinių teisių į nuosavybę.

C. PROCESAS

C.1 Anglijos teismo procesas

7. 2019 m. vasario ir kovo mėn. MG atstovaujantys Anglijos advokatai ir HH atstovaujantys Anglijos advokatai susirašinėjo dėl turto, kuris buvo įgytas šalims palaikant santykius, nuosavybės klausimo.
8. 2019 m. kovo 26 d. MG pareiškė ieškinį *High Court of England and Wales* (toliau – **Anglijos teismo procesas**), kad būtų padaryti pareiškimai ir priimtos nutartys dėl HH, kuriose būtų patvirtintos jos turtinės teisės į nuosavybę. MG pagrindinis reikalavimas grindžiamas šiais principais²:
 - 8.1 Anglijos teisėje įtvirtintais teisingumo principais – MG teigia, kad jei HH neįrodys, jog ji ketino jam padovanoti turtą, – tai, kad ji geranoriškai užrašė turtą HH vardu, reiškia, jog HH tapo jos turto patikėtiniu. (**orig. p. 3**)
 - 8.2 Nepagrįsto praturtėjimo pagal Anglijos teisę principu – MG teigia, kad HH privalo grąžinti visą nuosavybės dalį, kuri buvo įgyta darant MG netinkamą įtaką arba pagrįsta jo nesąžiningu elgesiu.
9. HH šaukimas į Anglijos teismo procesą buvo įteiktas 2019 m. kovo 28 d.
10. HH ginčijo Anglijos teismo jurisdikciją nagrinėti MG ieškinį. 2015 m. birželio 25 d. sprendime (pateikiamas **B priede**) *High Court* teisėjas N. Lavender

² 2019 m. lapkričio 12 d. MG ieškinys buvo iš dalies pakeistas taip, kad i) taip pat būtų pareikalauta, jog HH kompensuotų už fiduciarinių pareigų pažeidimą dėl piktnaudžiavimo lėšomis, investuotomis į Amerikos įmones, ir ii) Šveicarijos bendrovė (kuria kontroliuoja HH) būtų įtraukta kaip bendraatsakovė.

nusprendė, kad teismas turėjo jurisdikciją nagrinėti MG ieškinį pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį. Visų pirma:

- 10.1 Naujos redakcijos reglamentą „Briuselis I“ buvo taikomas šalių ginčui. 1 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta išimtis nebuvo taikoma, nes pagal Anglijos teisę santykiai, kuriuos palaikė MG ir HH, nebuvo *laikomi lygiaverčiais santuokai*.
- 10.2 Iki 2019 m. sausio mėn. HH nuolat gyveno Jungtinėje Karalystėje, ir tai buvo paskutinė žinoma jo nuolatinė gyvenamoji vieta ieškinio pareiškimo dieną³.
- 10.3 MG ieškinys dėl turto Italijoje nepateko į naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos išimtinės jurisdikcijos nuostatos taikymo sritį. Teisių gynimo priemonė, kuria ji rėmėsi, buvo susijusi su MG ir HH tarpusavio teisėmis ir pareigomis, o ne su daiktinėmis teisėmis.
11. Teisėjas taip pat nusprendė, kad net jeigu HH Jungtinėje Karalystėje nebūtų turėjęs nuolatinės gyvenamosios vietos, pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį (tai reiškia, kad jis neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos nė vienoje valstybėje narėje), bet kuriuo atveju jurisdikcija nagrinėti MG ieškinį būtų atsiradusi dėl nacionalinių Anglijos tarptautinės privatinės teisės taisyklių taikymo⁴.
12. Be to, 2019 m. birželio 25 d. HH nebepalaikė prašymo sustabdyti Anglijos teismo procesą pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 34 straipsnį⁵ (nors HH oficialiai nesutiko, kad šis straipsnis netaikytinas) ir *High Court* oficialiai jį atmetė. (**orig. p. 4**)
13. Vykstant procesui Anglijos teisme HH tame teisme prisiėmė įsipareigojimus, kuriais apribojamos jo galimybės tvarkyti turtą, dėl kurio MG pareiškė ieškinį. Be to, Šveicarijos teismai (kurie pagal 2007 m. Lugano konvencijos 31 straipsnį prisidėjo prie Anglijos teismo proceso⁶) MG naudai nustatė laikinąsias apsaugas

³ Taikant Sprendimą *Hypotecni banka a s / Lindner*, C-327/10, (ECLI:EU:C:2011:745).

⁴ Šios Anglijos teisės taisyklės būtų taikomos pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 6 straipsnio 1 dalį, nes, nepaisant to, kad HH buvo Maltos pilietis, Maltoje jis neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos. Teismas nusprendė, kad tuo atveju, jei būtų taikomos Anglijos teisės taisyklės, tuomet tarp MG ieškinio ir Anglijos teisės būtų pakankamas ryšys, kad būtų pateisintas to ieškinio įteikimas už HH jurisdikcijos ribų, taip pat nusprendė, kad Anglija yra MG ieškinio nagrinėjimo *forum conveniens*.

⁵ HH šį prašymą pateikė 2019 m. birželio 17 d. MG laikėsi pozicijos, kad 34 straipsnis nebuvo taikomas dėl to, kad nebuvo įvykdyti įvairūs 34 straipsnio 1 dalyje nustatyti kriterijai.

⁶ Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, pasirašyta 2007 m. spalio 30 d. Lugane, OL L 147/5, 2009.

priemonės, kuriomis apribojamos bet kokios galimybės disponuoti Šveicarijoje esančiais sportiniais automobiliais.

14. *High Court* sprendimai dėl jurisdikcijos nebuvo apskūsti. Anglijos teismo procesas tęsiasi.

C.2 Procesas Naujosios Zelandijos teisme

15. 2019 m. kovo 25 d. (t. y. likus dienai iki Anglijos teismo proceso pradžios) HH Naujosios Zelandijos šeimos bylų teisme (toliau – **Naujosios Zelandijos teismo procesas**) pateikė prašymą, kad šis pagal 1976 m. Naujosios Zelandijos sutuoktinių (partnerių) turto padalijimo įstatymą (toliau – **1976 m. įstatymas**) priimtą nutartį dėl šalių turto, įgyto jų santykių laikotarpiu, padalijimo.
16. 1976 m. Naujosios Zelandijos įstatyme, jei jis būtų taikomas, įtvirtintos šios nuostatos:
 - 16.1 Jis taikomas skyrium gyvenančioms nesusituokusioms poroms, kurios anksčiau gyveno kartu (paprastai ne trumpiau kaip 3 metus).
 - 16.2 Jame daromas skirtumas tarp sąvokų „bendroji jungtinė nuosavybė“ ir „asmeninė nuosavybė“.
 - 16.3 Jame nustatyta, kad turtas, kuris buvo įgytas palaikant asmeninius santykius („bendroji jungtinė nuosavybė“), turi būti padalytas lygiai, įskaitant ribotą išimčių taikymą.
 - 16.4 Jis taikomas bet kurioje pasaulio vietoje esančiam kilnojamajam turtui ir Naujojoje Zelandijoje esančiam nekilnojamajam turtui.
 - 16.5 Jis gali būti taikomas Naujojoje Zelandijoje esančiam nekilnojamajam turtui, net jeigu nė vienas iš sutuoktinių arba partnerių neturi nuolatinės gyvenamosios vietos Naujojoje Zelandijoje. Jis gali būti taikomas kilnojamajam turtui, jeigu kuris nors iš sutuoktinių arba partnerių ieškinio pareiškimo metu turi nuolatinę gyvenamąją vietą Naujojoje Zelandijoje (kaip apibrėžta Naujosios Zelandijos teisėje). (**orig. p. 5**)
 - 16.6 Naujosios Zelandijos teisėje 1976 m. įstatymas laikomas išsamiu kodeksu. Naujosios Zelandijos teismas neleis taikyti užsienio teisės siekiant nustatyti turto, dėl kurio pareikštas ieškiny, savininką.
 - 16.7 Naujosios Zelandijos teismas išlaiko diskreciją atsisakyti jurisdikcijos priimti nutartis dėl kilnojamąjo arba nekilnojamąjo turto, remdamasis *forum conveniens* pagrindais.

17. Po to, kai HH prisiėmė įsipareigojimus Anglijos teismo procese, MG nebuvo įteiktas šaukimas į Naujosios Zelandijos teismo procesą⁷. Vis dėlto MG žino apie šiuos įsipareigojimus.

C.3 MG prašymas dėl draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme

18. 2019 m. balandžio 9 d. MG Anglijos teismo procese pateikė prašymą, kad būtų priimtos nutartys, kuriomis apribojama HH galimybė tęsti Naujosios Zelandijos teismo procesą (bendrosios teisės šalyse vadinamasis „draudimas pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme“).
19. MG teigė, kad pagal naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį ji turėjo teisę būti atsakove tik Anglijoje⁸. Ji teigė, kad teismas buvo įpareigotas apsaugoti šią teisę nustatydamas asmeniui, kuris pradeda arba tęsia bylą prieš ją trečiosios valstybės teismuose, draudimą pradėti ar tęsti procesą trečiosios valstybės teisme. Kita vertus, ji teigė, kad ši teisė buvo įtikinama aplinkybė, kuria remdamasis teismas, atsižvelgdamas į savo įprastus įgaliojimus pagal bendrąją teisę, turėjo nuspręsti, ar nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme.
20. Savo 2019 m. liepos 23 d. sprendime (**C priedas**) teisėjas N. Lavender atsisakė nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme. Jis nusprendė, kad ES teisėje nėra aiškaus reikalavimo, kad ES nuolat gyvenančio asmens *teisė* pagal 4 straipsnio 1 dalį būtų saugoma tokiu būdu. Visų pirma teisėjas pažymėjo, kad naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ nuostatose nenumatytas draudimas pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, kaip teisių gynimo priemonė, padedanti apsiginti nuo šios *teisės pažeidimo*. Todėl teisėjas nusprendė, kad nebuvo automatinės teisės į draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme. (**orig. p. 6**)
21. Dėstydamas savo argumentus, teisėjas taip pat atsižvelgė į dvi ankstesnes bylas⁹, kuriose Anglijos apeliacinis teismas nusprendė, kad pagal Reglamento

⁷ Tuo metu, kai ESTT buvo pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, MG dar nebuvo įteiktas šaukimas į Naujosios Zelandijos teismo procesą, o Anglijos teismas nustatė laikinąją apsaugos priemonę, kad tuo atveju, jeigu HH norėtų dalyvauti Naujosios Zelandijos teismo procese, jis pirmiausia apie tai turėtų pranešti iš anksto, kad Anglijos teismas galėtų nuspręsti, ar jam reikėtų leisti tai padaryti, ar užkirsti tam kelią tol, kol bus nagrinėjami šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikti klausimai.

⁸ Šalių ginčui netaikoma nė viena naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata.

⁹ *Samengo-Turner prieš J&H Marsh & McLennan (Services) Ltd* (2007 m.), EWCA Civ 723; (2007 m.) 2 All ER (Comm) 813 ir *Petter prieš EMC Europe Ltd* (2015 m.), EWCA Civ 828; (2015 m.) 2 CLC 178.

Nr. 44/2001¹⁰ 20 straipsnio 1 dalį ir naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ 22 straipsnio 1 dalį darbuotojams suteikiama teisė nebūti atsakovais byloje, jei jų darbdavys iškeltų jiems bylą kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra jų nuolatinė gyvenamoji vieta, ir kad trečiosiose valstybėse prieš juos iškeltų bylų nagrinėjimas turėtų būti apribotas nustatant draudimą pradėti ar tęsti procesą trečiosios valstybės teisme. Tačiau teisėjas nusprendė, kad pagal Anglijos precedentų doktriną nereikalaujama, kad jis prieitų prie išvados, jog 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta ES nuolat gyvenančių asmenų *teisė* turėtų būti saugoma taip pat kaip 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta darbuotojų *teisė*.

22. Atskirai nustatęs, kad nebuvo jokios automatinės teisės į draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, teisėjas taip pat nusprendė, kad, remiantis bendrąja teise, *teisės* pagal 4 straipsnio 1 dalį buvimas pats savaime neturi būti vertinamas kaip reikšminga aplinkybė nagrinėjant įvairius veiksnius „už“ ir „prieš“ draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme nustatymą. Atsižvelgdamas į tai, teisėjas nusprendė, kad HH Naujojoje Zelandijoje pradėtas teismo procesas nebuvo nepagrįstas arba nesąžiningas, kad būtų galima pateisinti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme.
23. 2019 m. liepos 29 d. teisėjas leido MG apskusti atsisakymą nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme.

D. PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ MOTYVAI

D.1 *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) sprendimas

24. Apeliacinį skundą *Court of Appeal* nagrinėjo <...> 2019 m. gruodžio 3 d.
25. 2019 m. gruodžio 12 d. *Court of Appeal* priėmė sprendimą (**A priedas**).
 - 25.1 Jis sutiko su teisėjo išvada, kad ankstesni nacionaliniai sprendimai dėl draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme nustatymo siekiant apsaugoti naujos redakcijos reglamente „Briuselis I“ 22 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas teises, neįpareigojo Anglijos teismų tiek, kiek tai susiję su 4 straipsnio 1 dalimi.
 - 25.2 Tas teismas paaiškino, kad prieš priimant sprendimą, ar reikėtų nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, ESTT reikėjo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl pateiktų klausimų. (**orig. p. 7**)

¹⁰ 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).

25.3 Jis paaiškino, kad nenorėtų pritarti MG aiškinimui dėl 4 straipsnio 1 dalies prasmės ir poveikio, nes draudimu pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme būtų siekiama užkirsti kelią HH apskritai pareikšti ieškinį pagal 1976 m. Naujosios Zelandijos įstatymą, nes jis negalėtų remtis šiuo ieškinio pagrindu Anglijoje.

D.2 Nacionalinė teisė

26. Anglijos teismo įgaliojimai nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, įtvirtinti *Senior Courts Act 1981* (1981 m. Aukštesniųjų teismų įstatymas), kuriame nustatyta: „*High Court (Aukštasis teismas) nutartimi (preliminaria arba galutine) draudimą gali nustatyti <...> visose bylose, kuriose, teismo manymu, tai yra teisinga ir tinkama.*“
27. Draudimai pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme yra nukreipti prieš asmenį, kuris siekia bylinėtis užsienio valstybės teisme, bet ne prieš patį užsienio valstybės teismą. Draudimo pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme pažeidimas reiškia Anglijos teismo įpareigojimų nepaisymą. Už tai gali būti baudžiama laisvės atėmimo bausme, skiriamos baudos arba areštuojamas turtas.
28. Anglijos teismas turi jurisdikciją nustatyti HH draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, nes MG prašymas dėl šios teisių gynimo priemonės pateikiamas Anglijos teismo procese ir jį palaikant, be to, atsižvelgiant į šį teismo procesą, HH galioja Anglijos teismo jurisdikcija.
29. Sprendimas, ar nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, yra diskrecinio pobūdžio, nepaisant to, kad Anglijos teismas paprastai nustato draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, jeigu atsakovas siekia bylinėtis kitoje šalyje, o pareiškėjas turi sutartinę teisę būti atsakovu tik Anglijoje (dėl susitarimo, kuriuo išimtinė jurisdikcija suteikiama Anglijos teismui), arba kai teismo procesas kitoje šalyje yra nepagrįstas arba nesąžiningas.
30. Apeliacinis teismas paaiškino, kaip įgyvendinama diskrecija nustatant draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme:

[50] <...> teisė nustatyti draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme įgyvendinama tais atvejais, kai jis yra tinkamas siekiant išvengti neteisėtumo, kartu pripažįstant, kad neišvengiama įsikišti į užsienio teismo procesą, be to, jurisdikcija reikia naudotis apdairiai: *British Airways Board prieš Laker Airways Ltd* (1985) AC 58. Jeigu teisių gynimo priemone galima pasinaudoti dviejose jurisdikcijose, Anglijos teismas draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme nustato tik tuo atveju, kai byla užsienio teisme būtų nepagrįsta arba nesąžininga: *Société Nationale Industrielle Aerospatiale prieš Lee Kui Jak* (1987) AC 871 (PC). *House of Lords* (Lordų Rūmai) nusprendė, kad bylose, kuriose atsakovas negalėtų iškelti bylos kitur nustačius draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, taikoma dar aukštesnė riba. Šios bylos vadinamos „vienos jurisdikcijos bylomis“, o

dabartinė byla yra tokių bylų pavyzdys. Byloje *British Airways prieš Laker Lordų Rūmai* nusprendė, kad draudimas galėtų būti nustatytas siekiant apriboti užsienio teismo proceso vykdymą tokiais atvejais, tačiau nutartis dėl jo galėtų būti priimama tik jeigu užsienio jurisdikcijoje vykstantis teismo procesas buvo toks (**orig. p. 8**) nesąžiningas, kad jį būtų galima laikyti teisingumu grindžiamos teisės pažeidimu. Lordas Scarmanas pateikia tokį aiškinimą (p. 95):

„Norėčiau pažymėti, kad tai yra bendro pobūdžio požiūris ir principas. Požiūrio reikėtų laikytis apdairiai, nes draudimas, kuriuo Anglijos teismo jurisdikcijai priklausančiam asmeniui apribojama galimybė ginti teises užsienio teisme, kuriame jis, įrodęs būtinas faktines aplinkybes, galėtų pareikšti pagrįstą ieškinį, reiškia kišimąsi į to užsienio teismo vykdomo teisingumo procesą, nepaisant to, kiek toks draudimas gali būti apgaulingas ar netiesioginis. Apdairiam reikia būti net ir „forum conveniens“ atveju, t. y. byloje, kurioje teisių gynimo priemonėmis galima pasinaudoti Anglijos ir užsienio teisme. Akivaizdu, kad apdairiam reikia būti ir tuo atveju, kai Anglijos teisme dėl ieškinio pagrindo, kurį, jei būtų įrodytos faktinės aplinkybės, pripažįsta ir vykdo užsienio teismas, negalima pasinaudoti jokia teisių gynimo priemone.

Vis dėlto, net ir pastaruoju atveju Anglijos teismas turi įgaliojimus nustatyti draudimą, jeigu ieškinys užsienio teisme pareiškiamas tokiomis nesąžiningomis aplinkybėmis, kad, remiantis mūsų „plataus masto ir lankstaus“ teisingumo principais, galima matyti, kad tai yra pareiškėjo teisingumu grindžiamos teisės pažeidimas. Teisė reiškia apsaugą nuo bylos pradėjimo užsienyje, kai ieškinį atsakovas pareiškia nesąžiningomis ir neteisingomis aplinkybėmis. Ši teisingumu grindžiama teisė į tai, kad nebūtų pareikštas ieškinys užsienyje, atsiranda tik jeigu nelygybė yra tokia didelė, kad Anglijos teismas privalo įsikišti siekdamas užkirsti kelią neteisingumui. Todėl tokie atvejai dažnai nepasitaiko, tačiau jurisdikcija galioja ir ją reikia išlaikyti.“

[51] Dicey¹¹ šio principo poveikį apibendrina taip (p. 12–089):

„Atrodo teisinga ir patikima analizė yra tokia, kad teismas, nustatydamas draudimą, kuriuo apribojami atsakovo veiksmai, tokiomis aplinkybėmis, kuriomis tai iš esmės reikštų, kad pagrindinis reikalavimas nebus perduotas nagrinėti teismui, žengia svarbų žingsnį, be to, teismas, prieidamas prie išvados, kad tokios nutarties priėmimas atitinka teisingumo poreikius, turėtų reikalauti daugiau nei įtikinamo pagrindo.“

¹¹ Dicey, Morris ir Collins, *Conflict of Laws*, 15-as leid.

31. Ši situacija apibūdinama kaip **vienos jurisdikcijos byla**. HH negali įgyvendinti savo reikalavimo pagal 1976 m. Naujosios Zelandijos įstatymą Anglijos teismuose, nes i) 1976 m. įstatymas nėra Anglijos teisės sudedamoji dalis ir ii) Anglijos teismai netaiko Naujosios Zelandijos teisės bet kuriam šalių ginčui dėl palaikant asmeninius santykius įgyto turto nuosavybės. Anglijos teisėje numatyta, kad turtas gali būti padalijamas tik nutraukus santuoką arba civilinę partnerystę (o ne kartu gyvenančioms poroms nutraukus romantiškus santykius).

D.3 ES teisė

32. Pagal ES teisę valstybės narės teismams neleidžiama nustatyti draudimų pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme ir taip apriboti asmens galimybes pradėti ar tęsti teismo procesą kitos valstybės narės teismuose (žr. Sprendimą *Turner / Grovit*, C-159/02, ECLI:EU:C:2004:228, kuriame konstatuota, kad tokia nutartis prilygsta kišimuisi į užsienio teismo jurisdikciją ir yra nesuderinama su (**orig. p. 9**) tarpusavio pasitikėjimo principu, kuriuo grindžiamas naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ pirmtakas).

Vis dėlto dabartinis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su asmens galimybės pradėti ar tęsti bylą trečiųjų valstybių teismuose apribojimu, kuriam naujos redakcijos reglamentas „Briuselis I“ iš esmės nebūtų taikomas.

33. Pagrįsdama savo prašymą MG rėmėsi:
- 33.1 4 straipsnio 1 dalyje vartojamomis privalomo pobūdžio formuluotėmis („*turi būti*“) ir užtikrintumo dėl jurisdikcijos aspektu, kuriuo grindžiamas naujos redakcijos reglamentas „Briuselis I“.
- 33.2 ESTT jurisprudencija, kurioje 4 straipsnio 1 dalis (ir jos pirmtakai) apibūdinama kaip nuostata, padedanti apsaugoti atsakovus, taip pat ji rėmėsi naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ (ir jo pirmtako) nuostatomis, atsižvelgiant į asmenims suteikiamas teises ir nustatomas pareigas¹².
- 33.3 ES teisėje nustatytais teisių gynimo priemonių, taikomų pažeidus iš ES teisės kylančias teises, veiksmingumo ir lygiavertiškumo principais. Dėl lygiavertiškumo MG teigia, kad draudimas pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, kaip teisių gynimo priemonė, taikoma pažeidus jai pagal 4 straipsnio 1 dalį suteiktą teisę, turėtų būti prieinamas tokiomis pat sąlygomis kaip ir draudimas pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, kuriuo galima pasinaudoti siekiant pagrįsti sutartinę teisę (pagal Anglijos nacionalinę teisę) būti atsakovu tik Anglijoje.

¹² Pavyzdžiui, Sprendimas *Kloms / Michel* (C-166/80, (ECU:EU:C:1981:137); Sprendimas *Duijnste / Goderbauer* (C-288/82, ECLI:EU:C:1983:326); Sprendimas *Handte / TMCS* (C-26/91, ECLI:EU:C:1992:268); Sprendimas *Farrell / Long* (C-295/95, ECLI:EU:C:1997:168); Sprendimas *Group Josi Reinsurance Company SA / UGIC* (C-412/98, ECLI:EU:C:2000:399) ir Sprendimas *Owusu / Jackson* (C-281/02, (ECLI:EU:C:2005:120).

34. Atsiliepime į ieškinį HH rėmėsi jį anksčiau gynusių advokatų pateiktais argumentais:

34.1 Teiginiai, kuriuos įrodinėja [MG], priklauso nuo konkretaus naujos redakcijos reglamento „Briuselis I“ aiškinimo, bet pačiame teisės akte jų nėra.

34.2 Iš vidaus teismų praktikoje pateiktų pastebėjimų galima daryti išvadą, kad ieškinio pareiškimą kitoje valstybėje nenaudinga apibūdinti kaip kišimasi į teisę¹³ ir kad draudžiamą pobūdžio teisių gynimo priemonė negali būti nustatyta siekiant įgyvendinti reglamente nustatytas teises, kai ta teisių gynimo priemonė „peržengia reglamento mechanizmo ribas“¹⁴. **(orig. p. 10)**

34.3 Byloje *Owusu* priimtame sprendime nustatyta, kad valstybės narės teismas pats negali atsisakyti jurisdikcijos; jame taip pat nenumatytas papildomas reikalavimas, kuriuo būtų užkertamas kelias procesui kitame teisme.

35. *Court of Appeal* pažymėjo, kad draudimai pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme, nėra būdingi civilinės teisės sistemoms ir kad naujos redakcijos reglamente „Briuselis I“ nėra jokių aiškių nuostatų, susijusių su teisių gynimo priemonėmis, kurių reikalauja MG. Jis pažymėjo, kad 33 ir 34 straipsniuose numatytos ribotos išimtys leidžia manyti, kad esama realios galimybės pasirinkti teismą. Teisingumo Teismas taip pat pateikė savo nuomonę, kad prievolė užtikrinti bet kurios 4 straipsnio 1 dalyje nustatytos teisės vykdymą visose vienos jurisdikcijos bylose nustatant draudimą pradėti ar tęsti procesą kitos valstybės teisme i) nebūtų naudinga siekiant naujos redakcijos reglamente „Briuselis I“ numatyto tikslo, t. y. palengvinti patikimą ir nuoseklų teisingumo vykdymą (žr. 1, 3, 16, 21, 23 ir 34 konstatuojamąsias dalis) ir ii) apribotų svarbų pagarbos principą, nes juo būtų „neutralizuojamos užsienio valstybės teisės aktų nuostatos“. Jo manymu, tikėtina, kad tokia svarbi pasekmė turėtų būti aiškiai numatyta reglamente.

Teismo vardu

¹³ *Eras Eil* (1995) 1 Lloyd's Rep 64, p. 76.

¹⁴ *Evalis S.A. prieš S.I.A.T.* (2003) 2 Lloyd's Rep 377, p. 139.